

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Quæstio I. De Objecto Materiali Fidei in Genere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

in primis merito de congruo non debet DEUS præmium reddere: dein peccatoris meritum non est meritum immediatum justificationis, sed tantum est meritum de congruo immediatum auxili, & mediatum justificationis.

530. Ob. 4. Fides est radix omnis meriti: ergo pia affectio præcedens non est meritoria, consequenter nec libera, nec supernaturalis. Confir. 1. Potest quis velle credere ex vana gloria: ergo voluntas credendi non est necessariò meritoria. Confir. 2. Fides potest etiam elici ex semiplena deliberatione: & talis actus non esset meritorius: ergo nec liber. Resp. dist. ant. fides est radix omnis meriti, hoc est, fides vel latè sumpta pro omni illustratione supernaturali, vel fides quidem strictè dicta, sed ut libera, & laudabilis. conc. ant. fides strictè dicta, etiam ut non libera. neg. ant. & cons. Si sumitur fides in sensu latiore, pro illustratione superna, precepsit etiam aliqua talis illustratio piam affectionem, & est radix hujus, adeoque omnis meriti, qualecumque in ista datur: si autem sumitur fides strictè dicta, & ut libera, constituitur ex pia affectione, & unā cum hac, in concreto sumpta, est meritoria: sive, complexum ex utraque est meritorium.

Ad 1. confirm. Resp. dist. ant. potest quis ex vana gloria velle credere remotè, & mediata, vel inefficaciter. om. ant. proximè, & efficaciter. neg. ant. & cons. quia, cùm pia affectio, requisita ad fidem, & sine qua DEUS non concurrit ad actum fidei, quæque immediatè eum actum imperat, supernaturalis sit, non potest elici ex motivo in honesto: quidquid sit, an (ut volunt Lugo, & Ripalda) absolute possit ipsa pia affectio imperari ab alio actu prævio, ex in honesto motivo vanæ gloria: sicut multi admittunt, ex tali motivo in honesto etiam imperari posse usum sacramenti penitentia, consequenter etiam actus supernaturales ad eum requisitos. Ad 2. confir. Vel sufficit ad meritum semiplena deliberatio, vel non: si sufficit. neg. 2. p. ant. si non sufficit. neg. cons. nam tunc talis actus fidei non erit meritorius; nec in hoc potest esse tunc aliquid absurdum: liber tamen erit, libertate semiplena, quam libertatem debebit ipsi præcedenti pia affectioni, in se ipsarum semiplenè libera.

DISPUTATIO IV.

De Objecto Materiali Fidei.

531. **O**bjectum materiale fidei jam diximus esse, quod creditur propter aliud, scilicet propter revelationem DEI; unde debet esse revelatum, nec sufficit esse revelabile; nam, quod nondum est revelatum, est tantum objectum materiale fidei remotum, seu omnino remotissimum, ut quidam Recentior ait: hoc est, tunc est, sive erit credibile, quando erit re-

velatum, & revelatio sufficienter applicata. Hinc idem ait, objectum etiam revelatum, sed nondum sufficienter ut tale applicatum, esse tantum objectum materiale fidei remotum; quia nec istud est proximè credibile, quod utique verum est. Quare nostræ conclusiones, si accipiendæ sint de objecto proximo fidei, debent intelligi ex suppositione, quod revelatio sit sufficienter applicata.

Verum quidem est, quod aliquid nondum revelatum, vel cuius revelatio nondum est sufficienter applicata, possim proximè affirmare per discursum, vel alium actum: non tamen id proximè possum credere per fidem: quā parū scilicet possum credere homini, cuius vocem nondum intellexi, vel nondum loquenti, aut promittenti, sed tantum potenti dicere, vel promittere. Quærri tamen hic solet. 1. An objectum, tantum implicitè, vel mediata revelatum, sit etiam objectum fidei. 2. An objectum tantum virtualiter revelatum, seu per discursum tantum ex alio revelato illatum, possit esse objectum fidei: qua occasione queritur quoque, an fides sit discursiva: dein ulterius indagatur, quānam necessariò sint credenda explicitè, quānam tantum implicitè. Itaque sit

QUÆSTIO I.

De Objecto Materiali Fidei in Genere.

ARTICULUS I.

An, & quæ, implicitè revelata, sint objectum materiale fidei.

532. **I**mplicitè revelatum (quod etiam est objectum materiale fidei, ut facilè parebit ex modicandis) dicitur illud, quod non est in se formaliter, clarè, & apertè revelatum: sed continetur, seu involvitur in aliquo, formaliter, clarè, & apertè revelato. Talia sunt, partes objecti formaliter revelati, tam protestativæ, quām actuales, seu essentialia constitutiva, sive sint partes physica, sive metaphysica: item talia sunt termini inferiores, contenti in superiore revelato: vel etiam veritates particulares, contentæ in universalis. e.g. respectu hominis, constitutiva physica, seu partes physica, sunt anima, corpus, & unio: constitutiva metaphysica, seu partes metaphysica, sunt animal, & rationale: respectu animalis partes protestativæ sunt homo, & leo &c. qui etiam sunt termini inferiores respectu ejusdem animalis, tanquam termini superioris.

Pariter respectu propositionis, seu veritatis universalis: *Omnis homo est redemptus à Christo:* propositiones, seu veritates particulares sunt: *Petrus est redemptus à Christo:* *Andreas est redemptus à Christo.* &c. Alii

An, & quæ, implicitè revelata, sint objectum materiale fidei.

159

Alli ad implicite revelata volunt etiam reducere ea, quæ physicè, vel metaphysicè connectuntur, e.g. physicè connectitur ignis cum calore; metaphysicè prædestinatio cum salute hominis prædestinati, unio cum re unita &c. sed de hoc *num. 535.* agendum. Huic terminorum explicacioni addo hoc notandum, nempe, DEUM suas locutiones, seu revelationes hominibus factas, accommodare modo loquendi humano; ac vocibus, aut signis uti, prout homines communiter utuntur, vel ea intelligent; vult enim ab hominibus intelligi. His prænotatis pergitus ad conclusiones, que nobis videntur satis communiter receptæ.

533. Dico. 1. Si revelatur formaliter, adeoque est de fide, totum actuale, tunc etiam illius partes essentiales sunt de fide (intellige ita, ut sint saltem objectum remotum fidei, si revelatio nondum sit satis applicata, vel explicata: sive, si nondum constet, quod ista, vel illa, sint partes &c. proximum verò, si revelatio sit satis applicata, vel satis constet, hæc, vel illa, esse partes: quod deinceps semper subintelligemus) Prob. conclusio. Per revelationem totius re ipsa etiam dicuntur, & revelantur partes ejus essentiales, tam physicæ, quam metaphysicæ: ergo sunt de fide.

Prob. ant. Qui dicit totum, absque dubio etiam censetur, velle dicere essentiam ejus physicam, vel metaphysicam; quia voces humanæ, in humano commercio, vel maximè significant essentias rerum: ergo, qui utitur vocibus significantibus totum, etiam dicit ejus essentiam physicam, vel metaphysicam: atque partes physicæ, vel metaphysicæ, sunt formaliter essentia totius: ergo etiam istas dicit. Confirm. Qui dicit, dari animal rationale, absque dubio dicit, dari, & animal, & rationale: qui dicit, dari compositum ex corpore, anima, & unione, indubitanter dicit, dari corpus, animam, & unionem: sed qui dicit, dari hominem, seu totum humanum, dicit, dari animal rationale, item dari dictum compositum: ergo etiam dicit, dari eas partes.

534. Dico 2. Si veritas universalis est revelata, adeoque est de fide, etiam sunt de fide veritates particulares, sub ea contentæ. prob. veritates istæ particulares sunt quasi partes, contentæ in universali, tanquam in toto: ergo, revelata veritate universalis, revelantur etiam particulares, & sunt de fide. prob. ant. in tali casu veritas universalis est quasi aliqua collectio plurim veritatum, eujs constitutiva, & partes, sunt veritates particulares, e.g. hæc veritas universalis: *Omnis homo est redemptus à Christo:* est quasi collectio harum veritatum particularium: *Petrus est redemptus à Christo:* *Paulus est redemptus à Christo:* *Ioannes est redemptus à Christo:* & istæ veritates sunt partes illius collectionis: ergo.

Confir. 1. Qui explicitè, & expresse dicit, omnes homines esse redemptos à Christo, etiam, licet non ita expresse, tamen satis intelligibiliter dicit, & hunc, &

illum, esse redemptum. Certè, qui narrat alteri de omnibus, e.g. antiquis eremiti, quod frequenter rigida observaverint jejunia, sufficienter, & satis intelligibiliter, idem narrat de SS. Antonio, Pachomio, Hilarione &c. & hic est communissimus modus humanus loquendi, & locutionem humanam intelligendi: ergo etiam DEUS, qui, ut dictum est, humano modo loquendi se accommodat, quando dicit, pueros Babylonicos non admisisse cibum de mensa regia, sed vixisse tantum leguminibus, sufficienter revelat idem de quolibet in particulari, nempe de Daniele, Misäele, Anania, & Azaria.

Confir. 2. Ut diximus *n. 422.* DEUS revealingo aliquid in generè, vel universaliter, non etiam ipse (nisi specialis sit ratio) facit propositionem extènam, seu revelationem tantum universalem, & confusam: sed, sicut clarissime cognoscit particularia contenta, sic etiam ea revelat: ergo, quando nobis certò conflat, aliqua particularia contineri in veritate aliqua universalis, etiam censenda sunt esse revelata, adeoque credibilia. Confir. 3. Si tales propositiones particulares nunquam sunt de fide, sequitur, mihi non esse de fide, quod si moriar in peccato mortali, sim damnandus: aut si moriar in gratia, sim salvandus: hoc est omnino absurdum, & falsum: ergo. Similes aliæ propositiones particulares possent fieri sine numero.

535. Dico 3. Si revelatur aliquod objectum, non eoipso revelantur omnia cum ipso moraliter, physicè, aut metaphysicè connexa. Prob. conclusio in primis de morali, & physica connexione. Non est certum, an istæ connexiones afferant secum terminos connexionis; cum sint frustrabiles, vel impedibiles, seu dissolubiles: ergo, etiamsi sit de fide, dari unum terminum talis connexionis, non est de fide, dari etiam alterum. Sic e.g. est de fide, dari in Eucharistia species panis, quæ physicam habent exigentiam, seu connexionem cum pane: nullatenus autem est de fide, sed falsum, dari ibi panem.

Prob. jam conclusio quoad connexionem metaphysicam. Res, etiam metaphysicè connexæ, non sunt partes, nec identificatae illi rei, cui ita connexæ sunt: ergo per se, & directè non dicuntur: sed neque dicuntur indirectè, vel mediately; quia qui loquitur de aliqua re, non eoipso censetur, imò non potest semper censi, loqui de omnibus metaphysicè connexis: quin potius potest ex rationabili causa nolle, de iis loqui: e.g. DEUS revelans incarnationem potest utique nolle revelare omnia, quæ cum ipsa essentialiter connectuntur; cur enim non possit nolle, ut homines veniant in notitiam omnium illorum, adeoque aliqua celare? certè nulla appetet implicantia.

536. Confir. 1. Potest DEUS revelare aliquam rem, quin revelet omnia prædicta realiter ei identificata, sive quin eam revelet sub conceptu tam claro, ut omnia ejus

prædi-

prædicata sub conceptu formalis, & proprio discernantur: ergo multò magis potest aliquam rem revelare, quin eam revelet sub conceptu tam claro, ut cognoscantur omnia etiam metaphysicè connexa. Dixi *omnia prædicata realiter identificata*; nam faciendum est discriben; quādā enim prædicata sunt, quæ per solam explicationem, ut ita dicam, terminorum revelationis, innotescunt, e. g. prædicata animal, & rationale, si revelet homo: & ista utique revealantur, quando res, cui insunt, revelatur: e. g. quando revelatur homo, revelatur etiam animal rationale.

Alia verò prædicata sunt magis formaliter distincta, seu distinctione rationis ratiocinatae ab objecto revelato: & ista non debent, censeri formaliter, seu sub conceptu proprio, ne implicitè quidem revelata; potest enim DEUS locutionem suam, qua revelat unum prædicatum, non dirigere adingerendam notitiam alterius ita formaliter distincti. Sic Judæis revelata sunt prædicata ab soluta DEI: at, saltem pluribus eorum, non sunt revelata prædicata relativa, seu mysterium SS. Trinitatis. Et ne excipias, hæc esse virtualiter distincta, addo, nobis defacto necdum esse revelata omnia prædicata Divina, etiam essentialia; quia Beati primū ea omnia videbunt: imo plurimarum rerum creatarum existentia, & prædicata aliqua, magis sub sensu cadentia, sunt revelata in Sacris Scripturis, de quibus tamen plurimis essentialia nescimus.

537. Confirm. 2. Locutio, prout hic sumitur propriè pro allocutione, est manifestatio conceptus, directa ad alterum, ea intentione, ut audiens veniat in notitiam rei: ergo, si DEUS suam revelationem non ita dirigit ad creaturam, nec intendit (ut potest non intendere: quæ enim in hoc contradicatio?) per revelationem e. g. incarnationis facere, ut audiens veniat in notitiam omnium metaphysicè connexorum, non loquitur illa connexa.

Nec dicas, non esse de ratione, vel essentia locutionis, ut involvat talē directionem ad audiētē, vel intentionē, ut audiēs veniat in notitiam rei, quæ dicitur; nam, licet talis directio non sit de essentia locutionis materialiter talis, seu puræ prolationis vocum, tamen est de essentia locutionis formalis, seu allocutionis; qualem utique DEUS vult facere, dum aliquid revelat; DEUS enim, loquens ad extrā, non loquitur sibi, sed creaturis, nec loquitur, ut quidam quandoque absorpti, dum soli secum rem aliquam cogitant, & suas cogitationes verbis, sibi tantum dictis, exprimunt.

538. Confirm. 3. Si per revelationem unius revelarentur etiam omnia, cum ipso metaphysicè connexa, tunc per revelationem cuiuslibet rei revelarentur omnia prædicata Divina necessaria; quia qualibet res creata habet essentialē connexionem cum his omnibus: imo etiam revelaretur mysterium SS. Trinitatis; et si enim res crea-

tæ dicantur cum isto non habere connexionem, id tantum intelligendum est in sensu formalis; nam in sensu reali habent etiam cum hoc mysterio metaphysicam connexionem; quia realiter absolute impossibile est, dari quidquam, nisi DEUS sit trinus, & u-

nas. Quin etiam in sententia adversariorum probabilissimè qualibet re revelata revelantur possibilates omnium rerum; quia qualibet res probabilissimè habet essentialē connexionem, saltem mediatam, cum possibilite cujuslibet alterius, quatenus implicante e. g. musca, implicaret potentia, eam producendi, adeoque implicaret hic immutabilis DEUS, quo implicante implicarent omnia. Quis autem dicat, per revelationem cujusque rei, e. g. castimonia Josephi in Ægypto, revelari mysterium SS. Trinitatis, vel possibiliter leonis? Certè Judæis omnibus fuit ea castitas Josephi ex revelatione nota, non ita mysterium SS. Trinitatis.

Ne autem putes, hac ratione dandas præcisiones objectivas, adverto, revelare aliquod prædicatum de aliquo certo objecto, non esse tantum quomodounque revelare de isto objecto aliquid realiter identificatum cum illo prædicato: sed esse loqui ea intentione, & ita clare, ut audiens vi locutionis illius intelligat formaliter, & sub conceptu proprio, illud objectum, de quo aliquid revelatur, itemque intelligat, illud prædicatum ei formaliter, & sub conceptu proprio, convenire. Sic quamvis per hanc propositionem: *DEUS est omnipotens*: reveletur nobis sub conceptu explicito, & proprio *DEUS*, & prædicatum *Omnipotens*, non tamen revelatur prædicatum *Omniscius*, licet omnipotens, & omniscius, realiter identificentur.

Certè, si non haberemus aliam revelationem de omnisciencia, tam parū possumus, eam credere vi revelationis factæ de omnipotencia, quā parū possumus credere prædicata plurima, quæ adhuc in DEO nos latent; nam, licet aliquo modo possit dici, etiam dicta esse in aliquo sensu physico omnisciencia, sub conceptu scilicet omnipotentia, cui identificata est: non tamen potest dici, esse dicta ad nos, propriè, & in sensu illo morali, qui requiritur, ut propriè dicatur revelata; revelare enim est idem, ac manifestare, seu aliquid ita loqui, ut audiens, id formaliter, & sub conceptu proprio, intelligat: at audiens, DEUM esse omnipotentem, plāne propterea non intelligit formaliter, & sub conceptu proprio, eum esse omniscium.

539. Similiter, et si per hanc propositionem: *Aliquod animal est occisum*: supposito, quod sit homo, dicatur etiam in aliquo sensu physico, homo esse occisus, tamen in sensu moralis non manifestatur nobis, aut revelatur, occiso hominis, ita, ut possimus per fidem, sive naturalem, sive supernaturalem, affirmare, hominem esse occisum, licet revera, homo identificatus cum illo animali, sit occisus; quia nempe non clare, formaliter, & sub conceptu proprio, revelatur subjectum illius

Huius propositionis, seu verificatum ejus, nempe homo: hinc in tali casu ab audiente non satis intelligitur homo: & si alia notitia non superveniat, nunquam credi, aut sciri poterit, hominem esse occisum. Unde, quando dicimus, revelari unum, & non alterum realiter identificatum, tantum dico volumus, non dari revelationem tam claram, ut etiam alterum identificatum formaliter, & sub conceptu proprio, possit intelligi, aut credi: atque adeò prædicta contradictione non cadunt in realiter identificata, sed in duas revelationes realiter distinctas.

540. Addo, in libero arbitrio loquentis esse, ponere locutionem talem, vel aliam, tam claram, ut vi illius velit objectum alteri ita loqui, ut hic illud omnino clare quoad omnia prædicata cognoscatur: vel locutionem minus claram, ut objectum tantum quoad aliqua prædicata cognoscatur: item esse in libero loquentis arbitrio, ponere, vel locutionem talem, ut audiens cognoscatur objectum clare, & distinctè: vel talem, ut id tantum cognoscatur confusè, prout scilicet intendit, audiens ingerere notitiam, vel maiorem, vel minorem de objecto. Si jam loquens duntaxat ponat talem locutionem, vi cuius audienti solum dare velit notitiam aliquorum prædicatorum, non censembitur revelasse prædicata reliqua, quantumvis identificata. Item si ponat talem locutionem, vi cuius in audiente tantum oriri velit notitiam confusam, vel in genere, non censembitur revelasse objectum in particulari; quia locutio ex se non plus revelat, quam quantum ex mente loquentis sonat.

541. Licet autem dein per discursum ex tali locutione eruantur veritates aliquæ particulares, non tamen ideo loquens censembitur, eas revelasse, aut dixisse, si non, vel ex ratione, vel ex communi modo loquendi, aut intelligendi locutionem, meritò possit colligi, quod loquens etiam particularia contenta voluerit intelligi. Et saepe quidem fit, ut loquens veritatem universalem, velit etiam intelligi veritates particulares, contentas in illa: non tamen id sit necessariò, aut semper: immo potest contingere, ut dicens propositionem universalem, nolit particularem in ea contentam intelligi. e. g. quærenti principi post auditum sonitum sclopeti: *An occisus est homo?* potest quis per propositionem universalem respondere: *Equus tantum occisus est:* quin velit à principe intelligi propositionem particularem, scilicet, quod determinatè occisus sit equus ei charissimus; ab hoc enim vellet omnino abstrahī, immo de eo nec cogitari, ne princeps tristitiam contrahat.

542. Per hanc tamen conclusionem non nego, quod saepius, revelato explicitè uno objecto, reveletur etiam implicitè aliud, cum priore necessariò connexum; nam saepe loquens, dum dicit unum, intendit audiētū ducere in cognitionem alterius necessariò connexi: qua ratione ponit verè signum, significans illum terminum connexionis, dirigendo illud ad audientem certio-

rem reddendum de eodem termino, quod est formaliter hunc dicere. Sic dum interroganti, an sacrificium Missa sit cultus DEO gratius, responderem: *Ipsè Christus illud instituit:* et si explicitè tantum dicerem institutionem Christi, cum qua, complacentia, vel approbatio Divina, tantum est metaphysicè connexa (quia scilicet omne à Christo institutum placet DEO) tamen ex intentione interrogantis, & mea, dicerem implicitè, sacrificium illud DEO placere.

543. Sic, si interroganti: *An Judas est in inferno, vel S. Petrus in celo:* responderem: *Ille in desperatione est mortuus, hic pro Christo martyr occubuit:* et si ista explicitè dicta, tantum haberent metaphysicam connexionem, ratione decreti Divini, cum projectione in infernum, & assumptione in celum, tamen iterum ex communissimo modo intelligendi, implicitè dicerem, Judam esse in inferno, & S. Petrum in celo. Et sic etiam DEUS, quando loquitur aliquod mysterium, saepe intendit, homines ducent in cognitionem aliorum connexionum: quibus in casibus etiam ista censetur revelare; quia, ut dictum, loquitur se accommodando modo loquendi, & intelligendi hominum. Sic quando revelavit, Christum natum esse ex B. Virgine, satis revelavit, hanc esse ejus matrem, eumque concepisse sine semine: item quando revelavit, Christum vidisse Zachæum in arbore, simul revelavit, Zachæum in ea prius conserua manuisse, donec Christus advenerit &c.

544. Hæc autem revelatio implicita de rebus, connexionis cum objecto explicitè revelato, colligi debet, tum ex ipsa significazione verborum, quibus DEUS utitur, tum ex circumstantiis, in quibus loquitur. Si voces ex sua institutione sint relativæ, vel aliam ob causam indirectè significant aliquid connexum, DEUS iis verbis, vel signis utens, etiam loquitur illud connexum, e. g. dum revelat Isaacum esse filium Abraham, etiam revelat, illum esse illius patrem: dum revelat, aliquem esse hominem, cum hæc vox ex communi modo loquendi significet hominem, prout datur à parte rei, id est, instructum suis proprietatibus, & potentias, etiam revelat, eum habere intellectum, & voluntatem; etiam cum quibusdam auctoribus ponantur ha potentiæ esse ab anima realiter distinctæ.

Sic etiam, quando Christus dixit: *Nisi patientiam habueritis, omnes similiter peribitis.* *Luc. 13. v. 3.* revelavit implicitè justitiam, & potentiam DEI, vindicantis peccata; quia scilicet voluit Christus auctoribus suis ingenerare timorem DEI, suas injurias ulciscens. Id autem præprimis est verum, quod, quando Ecclesia ex una veritate fidei infert aliam, eamque definit, tum signum sit, etiam hanc aliam veritatem fuisse implicitè revelatam, ut explicavimus n. 455.

545. Dico 4. Conclusio objectiva, quæ in syllogismo categorico ex duabus propositionibus de fide consequitur, etiam ipsa ut pluri-

plurimam est de fide. ita communis. Dixi *conclusio objectiva*, hoc est objectum conclusio-
nis formalis: de qua coniunctione objectiva eti-
am sequentes conclusiones sunt intelligen-
dæ; alia enim est quæstio, an conclusio for-
malis, seu actus conclusionis, ex talibus
præmissis deductus, sit actus fidei, de qua
agemus infra, agendo de fide discursiva, a. n.
583. Similiter per voces *de fide* intelligitur,
objectum esse fide Divina credibile. Dixi
etiam *ut plurimum*; quia ut dicemus, ali-
quando facienda est exceptio.

Prob. jam assertio. De tali conclusio-
ne objectiva est certum, vel quod sit ali-
qua veritas particularis, contenta in univer-
sali relevata, vel quod ejus subjectum sit re-
aliter idem cum subjecto propositionis reve-
latæ: ergo etiam est de fide. prob. ant. vel
una propositio revelata est universalis, &
altera particularis, e. g. in hoc syllogismo:
Omnis homo est redemptus à Christo: S. Joannes Baptista est homo: ergo S. Joannes Baptista est redemptus à Christo: ubi patet,
in majore dari revelationem de omni ho-
mione universaliter redempto: in minore da-
ri revelationem, quod S. Joannes contine-
atur inter omnes homines, adeoque ejus
redemptione sit veritas particularis, contenta
in revelatione universalis de redemptione
omnium hominum, & consequenter ex di-
ctis n. 534. sit de fide.

546. Et par est ratio, si una propositio
latius, altera minus late pateat, licet non
sit particularis; quia eodem modo veritas
conclusionis, quæ non potest latius patere,
quam quilibet præmissa, erit veritas quasi
particularis, hoc est, minus patens, con-
tentia in latius patente. e. g. in hoc syllogi-
smo: *Omnis clarè videns DEUM, est amicus DEI: sed omnis martyr est clare videns DEUM: ergo est amicus DEI:* ubi minor est re-
strictior, vel minus patens veritas, & quasi
particularis respectu majoris; nam non soli
martyres vident DEUM, sicut non solus S.
Joannes est homo: sunt tamen inter videntes
DEUM, & particularis classis videntium
DEUM, sicut S. Joannes est inter homines,
& particularis homo.

547. Vel propositio revelata utraque
est universalis, & æquè late patens, e. g. in
hoc syllogismo: *Omnis, qui venit in cælum, est predestinatus: sed omnis, qui moritur in gratia, venit in cælum: ergo omnis, qui moritur in gratia, est predestinatus.* Et
in tali casu est omnino certum, quod sub-
jectum objectivum majoris, & subjectum ob-
jectivum conclusionis sint realiter idem:
quare prædicatum, quod revelatur de uno,
etiam revelatur de altero realiter identifica-
to (nisi sit specialis ratio faciendi exceptio-
nem, qualis ut plurimum non est) conse-
quenter non minus est de fide, quod præ-
dicatum conveniat uni, quam alteri.

548. Et hoc contingit in syllogismo quo-
cunque, non tantum affirmativo, sed etiam
negativo, e. g. in hoc: *Nullus in peccato
mortuus venit in cælum omnis impani-
tens est in peccato mortuus: ergo nullus im-*

*pénitens venit in cælum: ubi nullus in pec-
cato mortuus, & nullus impenitens, mani-
festè debent esse idem; alias non daretur
distinctio in tertio, sed à tertio, ex qua ni-
hil infertur, ut nōrunt Summulæ. Forte
dices, has ipsas conclusiones objectivas es-
se jam explicitè revelatas. Sed resp. etiam
non essent de fide ratione revelationis ex-
plicitæ, essent tamen de fide ratione reve-
lationis implicitæ: & si aliquæ sint veritates
universales taliter deducitæ, nec tamen ex-
plicitè revelatae, de iis procedit nostra pro-
batio: si nullæ forent, quæ non essent expli-
citè revelatae, tamen vera esset assertio de
veritatibus particularibus, quod sufficeret.*

Nec dicas, nos superius dixisse, quod
DEUS, revelato uno objecto, vel prædica-
to, non eoipso revelet omnia alia realiter
identificata; nam resp. in iis casibus sem-
per dari speciale rationem excipiendi, ut
patet ex ipsis probationibus nostris: at talis
ratio ut plurimum non est in casibus hu-
jus conclusionis (aliquam exceptionem fac-
iemus inferius in solutione objectionis ter-
tiae) ergo est disparitas. Et sanè, si DEUS præ-
videat, fore, ut hominibus certissimè inno-
tescat, aliquid esse realiter identificatum al-
teri, & tamen explicitè de isto loquatur,
censendus est (nisi specialis ratio obstat)
etiam saltem implicitè loqui de illo.

549. Dico 5. Conclusio objectiva, de-
ducta ex majore propositione universalis re-
velata, & minore particulari naturaliter
evidente, ut plurimum est de fide. Dixi, *ut
plurimum*; quia, ut iterum in objectioni-
bus solvendis dicemus, videtur aliquando
facienda exceptio. Prob. conclusio. Quando
major est de fide, & minor evidens, suffi-
cienter constat, quod veritas conclusionis
contineatur in veritate majoris universalis
revelatae: ergo.

550. Sic quando dico: *Omnis homo
est redemptus à Christo: Socrates est homo:
ergo est redemptus à Christo:* cùm major sit
universalis revelatio de redemptione, exten-
dens se ad omnes homines: & minor eviden-
ter ostendat, Socratem esse partem illius col-
lectionis, scilicet hominum, ad quam totam
spectat redemptio: sufficienter constat, eam
revelationem se etiam ad Socratem extende-
re, adeoque esse de fide, quod Socrates sit
redemptus.

551. Et in hoc casu evidencia natura-
lis de Socrate homine non est motivum af-
ferendi, eum esse redemptum, sed tantum
est applicatio motivi, seu facit, ut agno-
scatur, dari revelatio etiam de ejus redemp-
tione. Ad summum ea evidencia est moti-
vum extrinsecum, vel mediatum, sicut
motiva credibilitatis, applicantia testimoni-
um DEI, ad affirmandam religionis Ca-
tholicae veritatem.

552. Dixi: *si minor est evidens;* nam,
si hæc non esset evidens, aut saltem valde
certa, non sufficienter constaret, quod locu-
cilio Divina, ad ejus objectum se exten-
deret. Imò, si quis ex ignorantia, vel stupidi-
tate negaret minorem, etiam per se eviden-
tem,

tem, & consequenter etiam talem conclusionem, non propterea esset hæreticus, saltem in foro interno; quia tunc non esset ei sufficienter applicata revelatio, e. g. si quis negaret, Saul, vel Ruth, esse redemptos à Christo; quia putaret non fuisse homines, sed illum vulpem (nam hanc hebraicè significat) & istam fuisse plantam odoriferam.

553. Suspectus tamen talis esse posset in foro externo de hæresi; quia negans conclusionem in syllogismo legitimo, maximè in categorico, censetur negare aliquam ex præmissis: atqui non facile judicatur aliquis negare propositionem evidentem, quæ rapit intellectum ad assensum, sed aliam, quæ non ita rapit, sicut non ita rapiunt propositiones de fide: adeoque talis posset suspectus esse, an non propositionem de fide negaret, quod esset hæreticum.

554. Dico 6. Si major universalis est naturaliter nota, minor autem particularis de fide, conclusio objectiva non est semper de fide. ita Suarez de fide disp. 3. sec. 11. n. 5. Valentia tom. 3. disp. 1. q. 1. punct. 2. 5. diligenter, aliisque. Prob. In tali casu non necessariò veritas conclusionis est à DEO revelata: ergo neque necessariò est de fide. prob. ant. tum negativè; quia non potest probari, tum positivè.

555. E. g. in hoc syllogismo: *Omnis volucris habet stomachum: sed corvus in arca Noë est volucris: ergo habet stomachum* ubi, licet minor sit revelata, & de fide, tamen conclusio non est revelata, neque de fide; nec enim per revelationem, per quam habemus, corvum fuisse in arca Noë, etiam revelatum est, eum habere stomachum.

556. Non tamen propterea nego, sæpe posse contingere, ut talis conclusio objectiva sit de fide, e. g. in hoc syllogismo: *Omnis homo est animal rationale: Christus est homo: ergo Christus est animal rationale:* in quo tamen, ut & in similibus syllogismis, conclusio non est de fide ideo; quia est deducta ex una præmissa universalis naturaliter nota, & altera particulari de fide: sed quia per revelationem minoris implicitè jam revelatur etiam conclusio; nam revelato homine, ut dictum n. 533. revelatur essentia, seu definitio objectiva, scilicet animal rationale.

557. Dico 7. Conclusio objectiva, deducta ex una præmissa de fide, & altera tantum probabiliter vera, non est de fide. Prob. Objectum, quod non proponitur ut certò revelatum à DEO, non est credibile fide Divina: atqui talis conclusio est tale objectum: ergo. minor est clara; nam omnis conclusio sequitur debiliorem partem, maximè quoad certitudinem, vel incertitudinem: adeoque talis conclusio non est certò revelata, sed tantum probabiliter. Major etiam non potest negari, maximè post damnationem ab Innocentio XI. hanc propositionem 21. *Affensus fidei supernaturalis, & utilis ad salutem, stat sum notitia solum probabi-*

li revelationis, imò cum formidine, qua quis formidet, ne non sit locutus DEUS.

Confr. Si talis conclusio esset de fide, multis certum esset de fide, quod essent in statu gratia: sed hoc est falsum ex Tridentino J. 6. c. 9. ergo. prob. ma. est de fide haec major universalis: *Omnis, qui rite percepit sacramentum paenitentia, est in statu gratiae;* & multis piis hominibus est valde probabilis haec minor: *Sed ego rite percepi sacramentum paenitentia;* quia valde probabile est, ministrum fuisse verum sacerdotem, & adhibuisse legitimam formam, & intentionem: ac tales homines attrulisse debitam dispositionem: ergo, si probabilitas ista sufficeret, esset de fide conclusio: *Ergo sum in statu gratiae.*

558. Addendum, hucusque dicta à conclusione quarta, restricta fuisse ad conclusiones deductas in syllogismis categoricis. Si quis querat, quid sentiendum de conclusionibus syllogismorum non categoricorum. Resp. non universaliter tales conclusiones esse necessariò de fide; quia, si in conclusione tantum aliquid infertur ratione connexionis cum alio, in præmissis revelato, & quidem ratione connexionis tantum naturaliter cognitæ, vel cognitæ qualunque certitudine non sufficienti, non statim tale objectum conclusionis censendum est revelatum; unde, sicut in Logica dicitur, talium syllogismorum bonitatem optimè ostendit, si reducantur ad syllogismos categoricos bonos, ita etiam dico, optimè posse discerni, an conclusio sit de fide, vel non, si tales syllogismi reducantur ad syllogismos categoricos: & tunc juxta assertiones suprà positas de conclusione in syllogismis categoricis res determinetur.

559. Hoc tamen etiam dici potest, quod, si syllogismus sit disjunctivus, & utraque præmissa sit de fide, etiam conclusio, legitimè illata, sit de fide; quia etiam in humanis, si quis duas tales præmissas dicat, & dein unam neget, censetur dicere alteram. e. g. dicens: *Semper, vel dies, vel nox est: nunc autem non est nox:* censetur satis dicere: *Nunc est dies.* Pariter, cum revelatum sit, quod omnis homo, adeoque etiam S. Petrus, veniat vel in cœlum, vel in infernum: & ex altera parte etiam revelatum sit, quod S. Petrus non sit in inferno, sufficienter etiam sine alia revelatione credi posset, eum esse in calo.

Similiter in syllogismo conditionali, si major conditionalis est revelata, & minor, quæ conditionem purificat, etiam est revelata, sufficienter quoque est revelata conclusio: e. g. in his præmissis: *Si quis per martyrium Christum confessus fuerit coram hominibus, confitebitur eum Christus coram Patre suo: atqui S. Stephanus per martyrium Christum confessus est coram hominibus:* sufficienter jam est implicitè revelata conclusio: *ergo Christus confessus est S. Stephanum coram Patre suo:* postquam conclusio haec credi, etsi nulla alia magis explicita revelatio, neque per traditionem, neque per alium modum, habetur.

tur. Certè inter homines, si quis tales duas præmissas loqueretur, censeretur sufficienter locutus esse etiam conclusionem.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

560. Ob. 1. contra 1. conclus. DEUS revelans objectum, non

propterea revelat etiam ejus partes metaphysicas, vel genus, & differentiam, aut definitionem objectivam: ergo, prob. ant. DEUS revelans e. g. quod detur calor, non eo ipso revelat, quod detur disgregans heterogenea, & congregans homogenea: hoc est definitio caloris: ergo. Resp. dist. ant. DEUS revelans objectum non propterea revelat partes metaphysicas, genus, & differentiam &c. quoad statum objectivum, vel etiam quoad conceptum certum, & evidentem. neg. ant. quoad omnem statum intentionalem, seu conceptum dubium, vel tantum probabiliter verum. conc. ant. & neg. conf. ad prob. om. vel conc. ant. neg. conf.

561. Dixi, DEUM loqui more quasi humano, seu accommodando se intelligentia hominum, circa usum vocum, atque signorum; unde quando dicit aliquid objectum, dicit id, prout homines idem solent dicere, qui, dum aliquid dicunt, volunt utique significare essentiam rei, & statum ejus objectivum, ut supra diximus: item volunt dicere, quod detur illud, quod terminis aperte idem significantibus indicatur: e. g. quando dicunt, dari hominem, dicere volunt, etiam dari animal rationale, vel compositum ex anima rationali, corpore, & unione; quia aperte idem sunt: & si quis dicentem, quod aliquis homo sit in templo, interrogaret, an ibi sit aliqua anima rationalis, & corpus ei unitum, videretur quasi terminos non intelligens.

562. At vero, quando dubium est, an talis conceptus huic rei conveniat, vel tantum est probabile, quod ei conveniat, non statim homines volunt, hunc conceptum dicere; quia possent falsum dicere: consequenter etiam DEUS non censetur talem conceptum revelare: itaque, cum definitio caloris supra allata, sit dubia, vel tantum probabilis, non censetur eam DEUS revelasse. Aliud est de definitione hominis, quæ est apertissima, & clarissima.

Neque dicas. Ergo, quando definitio est tantum probabilis, verificantur contradictione de definitione, & definito; nam hæc objectio spectat ad Logicam & præcisions objectivas. Respondeo breviter. Revelatur objectum sub conceptu uno, nempe definiti, & non sub altero, nempe definitionis: sicut homo cognoscitur a longe sub ratione animalis, non autem sub ratione rationalis. Discremen tantum est, quod inter animal, & rationale, detur distinctio rationis ratiocinaræ: at vero inter definitum, & defini-

tionem, tantum detur distinctio rationis ratiocinaris: quæ tamen sufficit ad conceptus saltem quoad claritatem diversos, adeo que ad similiter diversas revelationes.

563. Sed neque videtur dicendum, quod in tali casu definitio, si re ipsa vera sit, attamen nobis tantum sub dubio, vel per solam probabilem notitiam cognita, a DEO quidem reveletur, nobis tamen haec non sufficienter, aut proxime applicetur, adeo que non sit quidem proxime credibilis, atamen sit remote credibilis, e. g. supra adduta definitio caloris; non, inquam, videtur hoc dicendum, saltem tunc, quando non videtur credibile, eam revelationem aliquando magis applicandam.

Ratio est. Cum nemo unquam DEUM tale objectum loquentem intelligat, cur id loquatur? cur ponat revelationes, quæ nemini unquam proxime applicata fuerint, & verosimilius nemini unquam applicabuntur? nec enim unquam Ecclesia definierit, quod calor sit qualitas disgregativa heterogeneorum, & congregativa homogeneorum &c. Aliud enim est, quod DEUS aliquando aliquam veritatem universalem dicat, cuius partes inclusæ necdum omnes sunt proxime applicatae, quas tamen suis temporibus Ecclesia definiendo applicabit: aliud est, quod DEUS dicat veritatem aliquam, quæ hucusque nulli applicata est, & verosimilius nulli unquam applicabitur.

Si tamen contendas, quod casu quo definitio talis, vel res aliqua alia, nunc probabiliter tantum cognita, sit vera, & prævideatur suo tempore definienda, DEUS jam nunc eam loquatur, ne dici debeat, Ecclesiam aliquando condere novas revelationes, nil dicas contra nos; quia tantum sequitur, quod conclusio, nunc tantum dubie, vel probabiliter cognita ut revelata, possit suo tempore certè cognosci ut tali, & tunc credi: nondum autem possit credi stante dubio, vel habita sola probabilitate de illa: quod libenter concedimus.

564. Ob. 2. contra 2. conclus. Si DEUS revelando veritates universales revelaret etiam particulares, in iis contentas, tunc ista propositio: *Socrates est redemptus à Christo:* esset revelata: argui non est revelata: ergo, prob. mi. si esset revelata redemptio Socratis, tunc esset certior redemptio Socratis, quam ejus existentia: sed hoc non potest dici: ergo, prob. mi. de redemptione Socratis constaret ex revelatione Divina: de ejus existentia constaret tantum ex communi fama, & traditione historicorum: sed revelatione Divina est longe certior, quam illa fama, aut traditio: ergo, mi. superior etiam prob. existentia supponitur ad redimationem: ergo hæc non potest esse certior illa.

Resp. 1. Fors posset negari, quod redemptio Christi supponat existentiam redempti: certè quoad sufficientiam ad redendum, passio Christi se extendit ad omnes possibiles homines: quamvis quoad actualem influxum, vel deletionem peccati originalis

ginalis fortè supponat existentiam, vel jam actualem, vel certè actuandam, seu futuram. Sed (ut permittatur cursus argumento) omnia. neg. mi. ad prob. duplex est responsio. Quidam negant majorem, & dicunt, ipsam existentiam Socratis credi per eundem actum, quo creditur ejus redemptio, idque confirmanit ex eo; quod propositiones affirmatiæ in materia contingentia affirment etiam existentiam subjecti; talis autem propositio est actus fidei dicens: *Socrates est redemptus à Christo*: adeoque dicunt, redemptionem Socratis, creditam per actum fidei, esse quidem certiorem, quam sit ejus existentia, affirmata tantum per actum naturalem, propter famam, & traditionem historicorum: non verò redemptionem esse certiorem, quam sit existentia etiam credita, per eundem actum fidei cum redemptione.

565. Sed in primis hæc regula Summistica non potest intelligi de quolibet prædicato contingentia; nam defacto vera est hæc propositio contingens, & affirmativa: *Antichristus est redemptus*: *Antichristus est cognitus*; quin tamen Antichristus existat. Unde regula illa tantum intelligitur de prædicato actualis exerciti, vel formæ physicae actualiter dominantis, adeoque inhærentis. Dein difficulter possumunt hi autores, rationem dare; quare non etiam hæc propositio: *Socrates existit*: sit de fide; nam juxta ipsos propositio: *Socrates est redemptus*: facit implicitè hunc sensum copulativum: *Socrates existit*, & est redemptus: quæ propositio copulativa est de fide: & non tantum una, sed utraque ejus pars: adeoque non est ratio; quare non etiam quilibet pars scorsim sit de fide, & possit credi.

566. Sanè, si existentia Socratis potest credi in complexo cum ejus redemptione, debet esse absolute revelata: adeoque potest etiam credi scorsim, estque etiam scorsim sumpta de fide; sicut quando *Gen. 2. v. 7.* revelatur haec veritas, seu propositio copulativa: *Formavit igitur Dominus DEUS hominem ex limo terra, & inspiravit infaciem ejus spiraculum vita*: non tantum utrumque membrum conjunctum, sed etiam divisum, est de fide: scilicet, & quod DEUS hominem ex limo formaverit, & quod vitam inspiraverit. & quando *versu* *preced.* *seu* *6.* revelatur: *Sons ascendebat ē terra, irrigans universam superficiem terra*: non tantum conjunctum, sed etiam divisum, est vera quilibet pars hujus revelationis, nempe, & fontem ascendiisse ē terra, & hujus superficiem irrigasse. Jam verò dicere, quod propositio: *Socrates existit*: sit de fide, est diffidillimum, ut patebit ex objectione sequenti.

567. Respondent itaque alii, & melius. neg. mi. ad prob. iterum neg. mi. Aliud est, quod existentia non minus verè debeat à parte rei existere; nam veritas objectiva stat in indi- visibili: aliud, quod non minus debeat nobis esse certa; nam certitudo capit magis, & minus. Si non verè existeret Socrates, non posset supponi ejus existentia, nec ad

revelationem, nec ad actum fidei, ut est clarum: attamen potest supponi existentia, etiamsi non sit ita firmissime nobis certa, ut certa est per actum fidei redemptio, modo indubitanter à nobis sciatur, vel cognoscatur.

Dico certa nobis; nam DEO omnia, quæ scit, aut supponit, sunt equaliter certa, ratione omniscientiae suæ; unde, licet talia non revelet, quia, ut ad objectionem fequentem dicimus, jam nota supponit, potest ea ad suam revelationem, optimè, & prudentissime supponere. Nobis autem non omnia, quæ supponuntur ad revelationem, vel ad actum fidei, debent esse aquæ certa, ac est actus fidei, vel objectum per fidem creditum: & sic presupponitur ad actum fidei applicatio revelationis per motiva credibilitatis, quæ antecedenter non sunt tam certa, ac ipsa revelatio, & actus fidei; hic enim est firmior, ut pater ex propositione 19. ab Innocentio XI. damnata: *Voluntas non potest efficere, ut assensus fidei in seipso sit magis firmus, quam mercatur pondus rationum, ad assensum impellentium*: adeoque etiam potest supponi notitia, licet non ita certa de existentia Socratis, ad actum fidei de ejus redemptione.

568. Accedit, quod, quando revelatur Socrates redemptus, absolute immediate reveletur tantum redemptio existens, & non Socrates: sicut, quando revelatur redemptus Antichristus, revelatur tantum absolute existens ejus redemptio, & non ipse; ut enim jam dictum n. 565. in his propositionibus non necessariò affirmatur existentia subjecti. Jam verò redemptio Socratis, & ejus existentia, non sunt idem, sed ad summum sunt metaphysicè connexa (quod prænunc omittitur) ut autem diximus, revelato aliquo objecto, non revelantur necessariò omnia metaphysicè connexa cum illo; hinc etiam in nostro casu non necessariò revelatur existentia Socratis, sed haec tantum supponitur antecedenter nota: adeoque haec veritas: *Socrates existit*: nec est de fide, nec creditur. Haec tenus dicta majorem lucem accipient ex solutione objectionis sequentis.

569. Ob. 3. contr. 5. conclus. Si conclusio objectiva, deducta ex maiore revelata, & minore naturaliter evidente, est de fide, tunc omnis veritas naturaliter evidens, e.g. etiam ista: *Nunc existit dies*: est de fide: hoc non potest admitti: ergo, prob. maius hic syllogismus: *Omne, quod nunc est existens, scitur à DEO esse nunc existens: sed nunc dies est existens: ergo à DEO scitur dies nunc esse existens*: in hoc syllogismo utraque præmissa est de fide: ergo etiam conclusio objectiva, seu veritas naturaliter

Jam fiat alter syllogismus: *Omne, quod à DEO scitur, esse nunc existens, nunc existit: sed à DEO scitur, dies esse nunc existens: ergo nunc dies existit*: in hoc syllogismo utraque præmissa est de fide: ergo etiam conclusio objectiva, seu veritas naturaliter

turaliter evidens primò posita. Et quod probatum est de ista veritate, potest eodem modo probari, de quavis alia veritate naturaliter evidente, scilicet, eam sciri à DEO, & omne scitum à DEO ita se habere, prout scitur ab ipso.

570. Hæc objectio satis molesta est: retorqueri tamen aliquatenus potest in adversarios. Hat ratione quævis veritas naturaliter evidens, saltem erit objectum conclusionis Theologicæ; non enim potest simpliciter negari, conclusionem, deducitam ex una premissa de fide, & altera naturaliter evidente, esse conclusionem Theologicam, cuius oppositum est erroneum: quod etiam non potest dici de qualibet veritate naturaliter evidente: quis enim dicat, eum, qui negaret, nunc esse diem, admittere errorem circa fidem? Quæcumque autem solutio hujus retorsionis, vel difficultatis circa conclusionem Theologicam, ab adversariis data fuerit, serviet etiam nobis, circa actum fidei, vel objectum de fide. In forma. neg. ma, ad prob. conc. conclusionem primi syllogismi esse de fide; nam etiam hanc diem nunc existentem sciri à DEO, est satis revelatum, nempe implicitè in majore universalí: nego autem, conclusionem secundi syllogismi esse de fide.

571. Dices 1. Secunda conclusio est deducita ex duabus propositionibus, seu præmissis revelatis: ergo etiam est revelata, adeoque, juxta dicta in superioribus conclusionibus, est de fide. Resp. me, priusquam probarem illas conclusiones, jam dixisse, videri faciendam aliquando exceptionem: & certè propter hanc ipsam rationem, ne scilicet omnes veritates naturaliter evidentes deberant dici, esse de fide (quod esset valde paradoxum, & à nemine admissum) debet aliqua exceptio fieri.

Itaque excipimus, & dicimus, conclusiones, seu veritates deductas ex duabus præmissis de fide, vel majore universalí de fide, & minore particulari naturaliter evidente, non fore de fide tunc, quando ea conclusiones, seu veritates, jam præsupponi debent esse nota: ante ipsum assensum præmissarum, vel saltem unius ex præmissis, ita, ut non possit assensus præstari præmissis, nisi jam prius præstitus fuerit conclusioni, vel certè hujus veritas jam fuerit prius nota; tunc enim non debet censeri revelatio præmissarum etiam esse revelatio conclusionis.

572. Cujus rei ulterior ratio etiam est ista. Sicut homo aliquod objectum, quod explicitè non dicit, non censetur dicere implicitè (quamvis illud ex aliis dictis inferri possit) si illius notitia jam necessariò præsupponitur, ad veritatem aliorum explicitè dictorum: ita quoque DEUS illud objectum, quod explicitè non revelat, neque revelat implicitè, cuius notitia jam necessariò præsupponitur, ad veritatem explicitè revelatorum.

Et ratio ulterior pro utroque dicto, tam DEI, quam hominis est; quia talis dictio, vel

revelatio objecti hujus jam prius noti, nisi habeatur alias finis, quam præcisè notitia objecti, videtur superflua: certè non necessaria: adeoque merito negatur, quamdiu non efficaciter probatur. Alii dicunt, talem revelationem involvere circumlocutum; nam ideo esset de fide, nunc diem existere; quia DEUS scit: & ideo DEUS sciret; qua dies existit: sed sufficit mihi ratio prior. Quod autem veritas conclusionis jam essentialiter præsupponatur nota ad assensum præmissarum, seu saltem ad assensum minoris, est clarum; ideo enim DEUS scit, diem existere, quia existit: certè nos non scimus, id DEUM scire, nisi quia scimus, diem existere.

573. Ex his ulterius infero, quod, si veritas conclusionis jam ita præsupponatur nota ad assensum præmissarum, talis conclusio objectiva neque videatur esse conclusio Theologica strictè dicta, cuius scilicet oppositum sit error circa fidem; nam non videtur esse talis error, præcisè negare, hunc diem existere. Dixi, conclusio objectiva; nam conclusio formalis, deducita ex talibus præmissis formalibus, præsertim, si se refutat in præmissis objectivas, non potest negari, saltem quoad objectum formale, sine errore circa fidem; quia negarentur præmissæ. Similiter solvenda est objectio, qua dicitur, cuique revelatam esse suam existentiam, eamque esse de fide; eoquod cuique revelata, adeoque de fide sit, propria ipsis redemptio à Christo facta, quæ supponit existentiam; nam eodem modo respondeatur, ad revelationem de redemptione jam supponi notitiam de existentia; ideo enim scitur, aliquis esse actualiter à Christo redemptus; quia scitur existens pro aliqua temporis differentia.

574. Dices 2. Si dicta hucusque subsistunt, non potest credi Divina authoritas per modum conclusionis objectivæ: hoc est falsum: ergo. prob. ma. ad omnem actum fidei auctoritas Divina præsupponitur, italiunde nota: ergo juxta nos non potest credi. Resp. neg. ma. ad prob. neg. ant. non enim supponit nota authoritas DEI ad omnem actum fidei, sicut supponit existentia diei ad hunc actum, seu præmissam: DEUS scit, hunc diem existere; nam jam per aliquem antecedentem actum prius debet esse nota existentia diei; alias non possum affirmare, DEUM scire eam existentiam diei. At non antecedenter ad præmissas debet jam affirmari authoritas DEI: nec, ut habeam præmissas, ex quibus inferam authoritatem DEI, debo jam necessariò præviè affirmare authoritatem Divinam: sed hanc affirmo, nempe in identitate in tertio per ipsas præmissas.

575. Dein non nego, quod DEUS posset aliquando, talem veritatem naturaliter evidentem revelare, (quia multæ veritates naturaliter evidentes in Sacris Scripturis revelatae sunt, e. g. quod homines moriantur: quod sol luceat: quod dies, & nox, & anni tempora, sibi succedant &c.) præsertim nonne-

go, quod DEUS id possit, si habeat alium finem, quam præcisè notitiam objecti: vel, si sint tales circumstantiæ, in quibus talis veritas non necessariò supponatur antecedenter nota ad assensum præmissarum: vel, si obfirmate id contendas, omittam etiam, quod DEUS absolutè possit, revelare veritatem taliter præsuppositam.

Nego autem, DEUM quacunque veritates ita præsuppositas (de quibus n. 571.) implicitè revelasse, aut eas nunc esse de fide: quamvis, si DEUS eas revelare vellet, possent esse de fide. At vero auctoritatem suam, sive infallibilitatem in cognoscendo, & dicendo, DEUS in S. Scriptura sapientia revelavit, etiam in circumstantiis, in quibus prævia notitia ejusdem auctoritatis non fuit ita necessaria ad assensum præmissarum: adeoque est lata disparitas.

576. Dices 3. Si conclusio: *Dies existit*: deducta ex supra memoratis præmissis de fide, non est de fide, ruunt probationes quartæ & quintæ conclusionis nostræ: hoc admitti non potest: ergo. prob. ma. in hoc stant illæ probationes, quod DEUS, revelans propositionem universalem, clarè cognoscat particulares in ea contentas, & has revelet: vel quod subjectum conclusionis, sit idem cum subiecto propositionis majoris, aut alterius de fide: vel saltem in eo subiecto includatur; adeoque, quidquid revelatur de uno, reveletur etiam de altero, juxta principium Logicum *Dictum de omni*: sed hæc omnia ruunt, ut patet consideranti: ergo.

Resp. neg. ma. ad probationem disting. majorem. in hoc stant illæ probationes, quod DEUS revelans propositionem universalem, particulares in ea contentas cognoscat, & revelet: & quod omne dictum de subiecto præmissæ, e.g. majoris, dicatur etiam de subiecto conclusionis; quando adebet ratio dicendi, quod DEUS propositiones particulares velit revelare, & quod, quidquid revelat de uno subiecto, velit etiam revelare de altero. conc. ma. quando non adebet talis ratio, sed potius ratio dicendi, quod non velit revelare. neg. ma. & dist. sic. mi. neg. conf.

577. Revelatio externa, de qua hic loquimur, cum sit ens creatum, potest esse perfectior, vel minus perfecta pro libitu DEI; unde potest hic, per eam revelare plura, vel pauciora, clarius, vel obscurius, confusè, vel distinctè: adeoque potest intendere, vel manifestationem etiam veritatum particularium, vel tantum manifestationem aliquujus veritatis universalis in confuso: quid autem ex his duobus velit, sapientia debet aliunde colligi. In casibus quartæ, & quintæ conclusionis, videtur DEUS saltem ut plurimum (sic enim limitantur ea conclusiones) velle manifestare veritates particulares, adeoque has loqui. Et hujus ratio est; quia alias deberet admitti contra communem, quod Ecclesia conderet novas revelationes: item, quod non esset cuique de se in particulari credibile fide Divina, se esse redemptum a Christo: quod in peccato moriens, sit dammandus, aut, quod in gratia moriens, sit salvandus &c. quæ ibi deduximus. At, quod in casu objectionis

DEUS velit tantum, manifestare aliquam veritatem universalem, neque intendat revelare veritates particulares, ratio sumitur partim ex eo, quod istud non probetur, partim ex hoc ipso absurdo, quod omnes veritates evidentes deberent esse de fide.

578. Jam quod spectat ad principium: *Dictum de omni*: verissimum id est, in hoc sensu, quod prædicatum, dictum de termino universalis, conveniat etiam particulari sub illo contento, & de hoc per legitimam consequiam possit inferri: sicut in casu objectionis legitimè inferitur: *Nunc dies existit*. At illud principium non est accipendum in hoc sensu, quod, si quis loquatur universale, loquatur etiam particularia contenta; nam, cum locutio pendeat ab intentione loquentis, potest quis velle, manifestare veritatem universalis in confuso, quin velit manifestare omnes veritates sub ea contentas, adeoque quin velit eas loqui: imo potest velle, ut audiens non veniat in notitiam veritatum particularium. vide dicta a. n. 538. Si autem DEUS non loquatur hanc propositionem: *Nunc dies existit*: et si ea inferatur ex aliqua revelatione, non est in se revelata, adeoque non est de fide.

579. Dices. Si Ecclesia definiret, hunc dictum existere, tunc DEUS hanc veritatem particularē revelasset. Resp. in primis non sequi, quod DEUS eam revelasset in ea universalis: *Omne, quod DEUS sit existere, existit*; potuisse enim eam aliter, etiam immediate revelare. Si autem Ecclesia definiret, quod in ea universalis DEUS hanc particularē revelasset, facienda esset exceptio, & dicendum, quod DEUS, non quidem omnia particularia, quæ scit existere, revelaverit, sed tantum existentiam hujus diei. At non puto esse periculum, quod Ecclesia sit istud definitura.

580. Ob. 4. Posset contingere, ut, quando major universalis est revelata, minor naturalis, sit moraliter quidem certa, attamen re ipsa falsa: quo casu conclusio etiam erit falsa: ergo non poterit esse actus fidei, neque eius objectum de fide. Resp. 1. nos in assertione posuisse minorem evidenter, adeoque veram. Resp. 2. om. totum. Assertio nostra solùm vult, quod conclusio objectiva sit de fide, in casu minoris tantum moraliter certæ, & simul vera; nam, si vera non est, utique conclusio objectiva de fide non est. verbo. Dicendum est, in casu certitudinis moralis, non qualiscunque, sed positivæ, & ex valde gravibus rationibus haustræ, prudenter judicari, veritatem conclusionis contineri in veritate majoris revelationis, adeoque etiam esse revelatam; hinc prudenter posse quemvis conari ad eliciendum actum fidei: & hunc, supposito, quod minor vera sit, Divino cum auxilio eliciendum: Si autem (ut absolutè fieri potest) minor, & consequenter etiam conclusio, esset falsa, DEUS ad falsum actum supernaturali auxilio non concurret; itaque conatus ille carebit effectu, seu actu fidei: non tamen carebit suo

suo m^g ito: elicetur quidem actus, seu af-
fensus: sed naturalis tantum, & falsus.

ARTICULUS III.

An Fides Divina sit discursiva.

581. Dico 1. Actus Liviæ fidei non est necessariò discursivus, ita communissimè omnes. Prob. conclusio negativè; quia probari nullatenus potest, actum fidei necessariò debere esse discursivum; potest enim aliquis immediate, per simplicem adhæsionem ad verbum DEI, absque ulla illatione unius ex alio, credere aliquod mysterium: imò ordinariè ita fideles credunt. Ubi nota ex Logica, discursum, propriè dictum, esse orationem, in qua unum ex altero infertur; unde debet unum esse medium, seu ratio, ex qua aliud aliud infertur. *Discursus formalis* stat in tribus, vel saltem duabus propositionibus, realiter distinctis, scilicet *majore*, *minore*, & *consequens*, vel saltem *antecedente* & *consequente*. Dico saltem; quia aliqui dubitant, an detur enthymema in mente: major, & minor, vel antecedens, debent, pro priori natura antecedere consequentiam, & illuminare intellectum, ut agnoscat connexionem objectivam in tertio, & ex hac inferat identitatem inter se in conclusione.

582. *Discursus virtualis* non est tantum propositio qualibet causalis (nam etiam DEUS potest formare propositiones causales, non tamen discursum virtualem, strictè dictum, nisi fiat quæstio de nomine) sed est propositio unica, habens tendentiam, æquivalentem antecedenti, & consequenti, ita, ut una pars, formaliter distincta ab altera, representet identitatem in tertio, & quasi illustrat intellectum, ad concipiendam, & inferendam alteram, seu identitatem inter se: simili ferè modo, quo in *tr. de DEO n. 555.* diximus, quod cognitio DEI aliquo modo eminentiali illuminet ad volitionem cognitioni identificataam.

Dico simili ferè modo; nam in discursu virtuali dantur imperfectiones, quæ non dantur in cognitione, vel volitione Divina: & præsentiter datur ista, quod discursus virtualis presupponat duas apprehensiones, realiter distinctas, unam objecti formalis, alteram objecti materialis, quarum prior illuminet ad concipiendam secundam. Unde, si in hoc sensu stricto sumatur discursus virtualis, non video, cur actus fidei semper lebeat esse discursus virtualis; nam sufficit actu fidei, si sit propositio causalit: nec videntur credentes, semper identitatem in tertio, pro priori rationis cognoscere, sed simul testimonium DEI, & ipsum mysterium, tanquam causam, & effectum, ut sit in aliis propositionibus tantum causalibus.

583. Dico 2. Potest tamen absolutè actus fidei esse discursivus, formaliter, & virtualiter. ita Vasquez, Lugo, Hurtado, Medina, Becanus, Arriaga, Ripalda, Mastrius, Haugoldus, Platelius, & alii, maximè Re-

centiores. Probatur. Non est illa impli-
cancia in hoc, quod aliquis antecedenter pro
priori natura, per præmissas duas, vel unam,
cognoscat revelationem DEI, de aliquo my-
sterio factam, & ab hac cognitione illūstretur,
ad inferendum in consequentia actum fidei
de illo mysterio: e. g. hec propositio: *Omne,*
quod DEUS dixit, est verissimum: non tan-
tum est veritas naturaliter cognoscibilis, &
cognita: sed etiam est revelata, seu revela-
tio in Scripturis frequens: potest ergo ex ea,
& ex altera revelata, sive sylogismus: e. g.
Omne, quod DEUS dixit, est verissimum: sed
DEUS dixit, Verbum esse incarnatum: ergo
Verbum est incarnatum: vel potest fieri tan-
tum enthymema: *DEUS dixit, Verbum esse*
incarnatum: ergo Verbum est incarnatum: in
quo discursu conclusio potest esse actus
fidei; nihil enim obest.

Noto tamen, ad hoc, ut non tantum
præmissæ sint actus fidei, sed etiam conclu-
sio, neceſſe esse, ut conclusio se reflectat in
præmissas objectivas, & sic intrinsecè attingat
objectum formale; quanquam enim proba-
bilis sententia quorundam philosophorum
sit, conclusionem non semper se debere in
præmissas objectivas reflectere, potest tamen
id sàpe, imò fors sepissime fieri; neque enim
defendere volo ullo modo, quod præ-
missæ, una cum conclusione, non attingente
intrinsecè testimonium DEI, simul sumptæ,
constituant integrum actum fidei, constitutum
ex pluribus partibus realiter distinctis.

584. Ob. 1. Juxta SS. Patres, fides non
est inquisitiva: ergo nec discursiva. Confir.
1. Fides Angelorum est ejusdem speciei cum
nostra: sed illa non est discursiva: ergo nec
nostra. Confirm. 2. Habitus fidei non pos-
set influere in præmissas: ergo præmissa non
potest esse actus fidei: atqui deberent eti-
am esse actus fidei: ergo prob. ant. non est
idem habitus principiorum, & conclusionum:
ergo, si habitus fidei influeret in conclusio-
nem, quæ esset actus fidei, non posset influ-
re in præmissas, quæ sunt principia ejusdem
actus. prob. etiam mi. subsumpta, præmissa
deberent esse certiores conclusio: atqui
in via non datur actus certior actu fidei; er-
go præmissæ deberent esse actus fidei; alias
non essent æquè certæ, multò minus cer-
tiores, quam conclusio.

Resp. dist. ant. fides non est inquisitiva,
hoc est, curiosè investigans, & examinans
mysteria. conc. ant. non est inferens unum
ex alio. neg. ant. & cons. De hac subtilitate
scholastica SS. Patres non erant solliciti. Ad
1. confirm. dist. ma. Fides Angelorum est
ejusdem speciei cum nostra in consideratione
Theologica. conc. ma. in consideratione
physica neg. ma. & om. mi. neg. conf. Sicut
est ejusdem speciei Theologica actus fidei,
sive creditur verbo DEI scripto, sive tra-
dicto, sive hac, sive alia ratione applicato;
quia datur idem motivum, seu testimonium
DEI, ita etiam, sive fides discurrat, sive non,
est ejusdem speciei Theologica; quia etiam
manet idem motivum, ut inferius dicemus
pluribus.

585. Ad

585. Ad 2. confirm. neg. ant. ad prob. dicit. ant. non est idem habitus principiorum, & conclusionum, si loquamur de habitibus naturalibus. conc. vel om. ant. si loquamur de habitibus supernaturalibus. neg. ant. & cons. vide dicta n. 167. Dein etiam probatio minoris subsumpta est falsa; nam saltem in supernaturali discursu sufficit, præmissas esse æquæ certas, nec debent esse certiores conclusiones; nec certitudine formalis (cùm non minus tales conclusiones, quām præmissæ proveniant à lumine supernaturali, & nitantur testimonio Divino) nec certitudine adhesionis; cùm intellectus utrisque æqualiter adhæreat.

Imò etiam in naturalibus non video, quare necessariò debeant præmissæ esse certiores conclusiones; nam, cùm possit sèpē idem, quod nunc est antecedens, in alio discursu esse consequens, & vicissim (e. g. possum nunc dicere: *Dies est: ergo sol adest: & postea: Sol adest: ergo dies est*) non video, cur debeat antecedens esse certius consequente. Si autem per firmius alicui adhædere nihil aliud intelligatur, quām adhætere illi, tanquam affirmationi motivi, propter quod etiam adhæretur alteri, potest quoque in hoc sensu dici, quod in actu fidei discursivo adhæretur firmius præmissis, quām conclusioni.

586. Ob. 2. Si fides est discursiva, non nititur solo testimonio Divino, sed etiam illa veritate naturali: *Quaecunque sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se: sed hac veritate nisi non potest: ergo prob. mi. si aliqua fides, seu actus fidei, niteretur ista veritate, tunc differet specie Theologica ab aliis actibus fidei, non nixis illa veritate: & insuper non esset magis certus, quām illa veritas naturalis (conclusio enim sequitur debiliorē partem) neutrum potest admitti: ergo. Resp. neg. ma. non enim actus fidei deberet esse discursus ad regulas Logicas factus, aut attendere, ad illud principium, vel nisi illo: sed deberet præcisè attendere ad connexionem objectivam testimonii Divini, & mysterii per id revelati: sicut Logici dicunt, quod quis absque Logica artificiali in rebus obviis possit discurrere. Illa autem connexion objectiva realiter aliud non est, quām ipsum testimonium DEI, secum afferens certitudinem de veritate mysterii, à se dicti. Quare realiter non habet ullum aliud, nec inadæquatum motivum, actus fidei discursivus, quām habeat actus fidei non discursivus.*

587. Nec dicas, connexionem illam, seu, quod idem est, bonitatem consequentiaæ objectiva, ostendi per lumen naturale, adeoque discursum nisi illo lumine naturali. Resp. enim, etiam ipsum testimonium posse cognosci cognitione naturali, sed hoc non sufficere; unde, sicut in ordine ad fidem testimonium DEI potest, & debet proponi per illustrationem supernam, ita etiam potest, & debet illa connexion, vel bonitas consequentiaæ objectiva, per talen illustrationem proponi. Dicere autem, quod sit impossibilis representatio supernaturalis connexionis

objectivæ, & consequenter, quod sit impossibilis omnis discursus supernaturalis, plane est nimium, & gratis dicere: cur enim non possit esse discursus actus prudentiæ supernæ, vel actus sapientiæ, aut scientiæ supernæ? quales habitus dari, haberetur ex Sacra Scriptura *Isai. 11. v. 2.* ubi dicitur de Christo: *Requiescat super eum spiritus Domini, spiritus sapientia, & intellectus, spiritus consilii, & fortitudinis, spiritus scientiæ, & pietatis.* Et de hoc spiritu scientiæ, sive de hac scientia Christo infusa, loquitur S. Thomas 3. p. q. 11. art. 1. & postea art. 3. in corp. exprensè ait, eam scientiam in Christo fulle discursivam.

588. Ob. 3. Juxta nos non posset dari discrimen, inter actum fidei, & conclusiōnem Theologicam: atqui debet inter ista duo dari discrimen: ergo. Resp. neg. ma. Multipliciter differunt inter se ista duo. Primo. Conclusio Theologica potest inferri ex una propositione revelata, & altera naturaliter evidente: e. g. in hoc syllogismo: *Omnis volucris habet stomachum: sed corvus in arca Noë est volucris: ergo habet stomachum:* non ita potest inferri actus fidei; nam actus ex talibus præmissis illatus, non est actus fidei: etiam si, (ut supra num. 549. & seq. diximus, posse contingere) objectum, seu conclusio objectiva, esset de fide; nam etiam objectum de fide, sive fide Divina credibile, potest utique attingi per alium actum.

Secundò. Etsi utraque præmissa fuerit à DEO revelata, tamen conclusio Theologica ut talis, non nititur sola DEI authoritate, & revelatione: sed potius pro motivo habet ipsas veritates revelatas, seu objecta materialia jam credita, & per priores actus fidei jam affirmata, ex quibus huc, & nunc, conclusionem inferit: testimonium autem DEI tantum habet pro objecto mediato, ac remoto: saltem non exigit, id habere pro objecto proximo. e. g. in hoc syllogismo: *Omnis impius est DEO invitus: sed Judas est impius: ergo est DEO invitus:* motivum conclusionis non est testimonium DEI, has veritates revelantis: sed sunt ipsa veritates jam prius creditæ. At vero actus fidei debet nisi immediatè sola authoritate DEI revelantis.

589. Unde non potest actus fidei inferri ex aliis præmissis, quām ex iis, quæ formaliter affirment testimonium DEI, e. g. actus fidei discursivus sic tendit: *Omnis qui dicit DEUS revelavit, est verum: sed DEUS revelavit incarnationem: ergo est vera;* si enim alia veritas, licet revelata, ponatur in præmissis, e. g. *Omnis homo est redemptus à Christo: sed S. Joannes est homo: ergo est redemptus à Christo:* talis conclusio formalis non efficit actus fidei; quia, licet conclusio objectiva, seu objectum conclusionis formalis, sit de fide, seu objectum fidei, per alium actum credibile, tamen assensus, hac ratione ei praestitutus, non est actus fidei; quia non nititur immediatè revelatione Divina: sed est tantum actus conclusionis Theologicae.

Nec dicas, talem actum saltem mediately niti testimonio DEI; hoc enim non sufficit; nam actus virtutum non specificantur ab objectis formalibus mediatis, sed ab immediatis, ut patet in actu imperato; hinc, cum conclusio Theologica non debeat immediata niti testimonio DEI, est satis discriminata ab actu fidei.

Tertio. Conclusio Theologica non debet nisi solo testimonio Divino, sed potest etiam nisi principio illo: *Quocunque sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se: vel illos: dictum de omni: dictum de nullo: item potest nisi evidencia naturali alterius præmissæ, quæ tamen, ut dictum est supra n. 551. non est motivum actus fidei, sed tantum applicatio motivi.* Quod autem in sensu latiori aliquando etiam actus aliquis fidei possit dici conclusio Theologica, nihil est absurdum; quia tantum intelligitur, actum fidei discursivum esse conclusionem, seu discursum de DEO, vel rebus Divinis, vel à DEO revelatis, elicium.

590. Dices. Ergo non erit actus fidei ille, quem adduximus n. 583. *Omne, quod DEUS dixit, est verissimum; sed dixit, Verbum esse incarnatum: ergo est verissimum. Verbum esse incarnatum;* nam major etiam est principium naturaliter notum, & non est revelatio, sed tantum veritas revelata. Resp. dist. illatum. non erit actus fidei, si illa major tantum affirmetur, ut veritas naturaliter cognita. conc. illatum. si affirmetur ut revelatio. neg. illatum. Illa veritas utique naturaliter etiam potest cognosci; cùm lumine naturæ sit evidens: at sic non sufficit ad actum fidei; hinc dixi n. 583. quod illa veritas sit non tantum naturaliter cognoscibilis, sed etiam sit revelatio in Scripturis sat frequens.

Rursus illa veritas potest etiam accipi, ut actus fidei prius elicitus: & nec sic sufficit ad inferendum actum fidei, qui non debet nisi prævio actu fidei; nam & hic est aliquid purè creatum. Tandem potest considerari illa veritas ut revelatio; quia revera sepe continetur in Scripturis: & sic in maiori potest quis assentiri ipsi propter se ipsum, & in conclusione alteri etiam propter ipsum: & hoc requirimus, ut conclusio sit actus fidei. Quod si dicas, istud raro contingere, adeoque raro contingere, ut actus fidei sit discursivus: non est contra nos, qui tantum dicimus, eum esse possibilem.

591. Ob. 4. In discursu præmissæ formales debent esse causa conclusionis: atqui actus fidei præcedentes, qui deberent esse præmissæ, non possunt esse causæ alterius actus fidei subsequentis: ergo hic non potest esse conclusio. Resp. dist. ma. præmissæ formales debent esse causa dispositiva, vel forte aliquo modo physica conclusionis. om. ma. causa objectiva, seu objectum formale illius. neg. ma. & sic dist. mi. neg. cons. Præmissæ formales nec in discursu naturali sunt causa objectiva; nam longè communius negatur à Logicis, conclusionem se reflectere in præmissas formales; unde nec

actus fidei, qui esset conclusio, deberet se reflectere in alios præcedentes actus fidei, tanquam in objectum, eosque habere promotivo, etiam tantum inadæquato: sed haberet pro objecto adæquato solam revelationem Divinam.

An autem præmissæ formales essent causa aliqua physica conclusionis, adeoque præcedentes actus fidei causa sequentis, parum refert; nec enim propterea in sensu Theologico different specie actus fidei, qui essent præmissæ, & actus fidei, qui essent conclusiones: sicut non differunt actus ab habitu eliciti ab aliis actibus, productis per concursum omnipotentia extrinsecus applicata in defectu habitus. Quando autem S. Thomas q. 14. de veritate, qua est de fide. a. 1. in corp. ait, differre fidem, & conclusionem scientificam in eo; quod in scientia intellectus rapiatur ad assensum, ex collatione, & cogitatione principiorum: econtra in fide intellectus debeat determinari à voluntate: non est nobis contrarius; nam & nos dicimus, intellectum necessitari in evidentibus, non autem in fide obscura.

592. Ob. 5. Actus fidei debet esse liber: atqui conclusio, concessis præmissis, non est libera: ergo actus fidei non potest esse conclusio. Resp. dist. ma. Actus fidei debet esse liber libertate mediata. conc. ma. liber libertate immediata. subdist. quoad speciem. neg. ma. quoad exercitium. om. ma. & dist. mi. conclusio non est libera libertate immediata. om. mi. mediata, saltem in præmissis. neg. mi. & conf. Dixi cum multis in Logica, intellectum, concessis præmissis probabilibus, non esse necessitatum ad conclusionem, saltem quoad exercitium: licet sit necessitatus quoad speciem: quod si verum est, etiam non erit intellectus necessitatus ad conclusionem fidei; cum præmissæ tunc quoque sint obscure. Si neges eam sententiam, dic, actum fidei saltem liberum esse mediata, eatenos, quatenus potest intellectus assentiri præmissis, vel non, & consequenter etiam conclusioni: que libertas sufficit ad meritum, ut dixi tract. de actibus humanis à n. 151.

593. Ob. 6. Quando intellectui ponitur evidenter credibile testimonium DEI, & objectum testificatum, tunc voluntas est expedita, ut statim imperet unum indivisibilem assensum utriusque: ergo non imperat discursum formalem per plures actus; ad quid enim haec multiplicatio entium? Resp. Etsi hoc saepius fiat, non est necesse, ut semper fiat; sicut etiam in naturalibus sepe proponitur objectum materiae, & formale, ita, ut utrumque per unam indivisibilem propositionem causalem affirmetur: at id non fit semper; alias nec daretur naturalis discursus. Potest ergo pro priori proponi tantum revelatio Divina, ut intellectus de ea dubitare prudenter non possit, sed eam omnino possit affirmare: quin tamen pro eo signo naturæ jam proponatur authoritas DEI, & consequenter connexio cum mysterio revelato: quo casu primum pro signo posteriori poterit

poterit assensum mysterii tanquam conclusionem inferre; imo homines rudes, etiam apprehensa authoritate Divina, forte tamen in eodem signo nondum agnoscunt connectionem cum mysterio: adeoque primum pro posteriori per actum distinctum huic assentientur.

594. Ob. 7. Juxta nos, qui concessis præmissis in syllogismo negaret consequentiam, esset hæreticus: sed hoc non videatur dicendum: ergo. Confir. Qui in prima sua conversione primò affirmaret autoritatem DEI per præmissas, & casu impeditur ab actu conclusionis, jam vi præmissarum subiiceret intellectum Divinæ auctoritatis: ergo juxta nos acquireret habitum fidei: consequens est falsum; quia habitus fidei non infunditur adultis, antequam actus proprius illius sit elicitus: ergo. Resp. Hac objectio, non tam impugnat hanc assertiōnem, quam superius positam, quod scilicet conclusio objectiva sit de fide: sed quidquid de hoc sit, retorquo argumentum, in conclusione Theologica, qua infertur, e. g. Christum esse DEUM; nam qui in hac negaret consequentiam, eodem modo esset hæreticus, in forma dist. ma. si negaret tantum consequentiam formalem, seu bonitatem syllogismi artificiale, esset hæreticus. neg. ma. si negaret consequentiam objectivam. conc. ma. & dist. sic mi. neg. conseq.

Ad confir. Vel talis primò conversus affirmaret autoritatem DEI per actus fidei, vel tantum per alias præmissas. Si secundum: neque posset inferri ex ipsis actus fidei, nec talis acquireret habitum fidei; quia hic non infunditur ante actum proprium fidei: nec etiam sufficit quilibet subjectio intellectus ad fidem; alias, si post piam affectionem impeditur actus fidei, deberet tamen habitus infundi. Si primum: rursus est quæstio inter doctores, an habitus fidei infundatur ante gratiam, vel non: si non infunditur, res iterum est clara: si infunditur, & quidem post quemvis actum fidei, etiam tali infundetur: si autem exigitur certus actus, e. g. de DEO ut existente, remuneratore, vel punitore, non infundetur. Ex his dist. i. cons. & mi. subs. ac neg. ult. cons.

QUÆSTIO II.

De Objectis Materialibus Fidei in Specie.

ARTICULUS I.

Quæ sint credenda necessitate medi, vel precepti.

595. **D**ico 1. Ad salutem necessarius est adultis necessitate medi aliquis actus fidei formalis, seu nixus immediatè, & intrinsecè auctoritate DEI loquentis. ita omnes, adeoque, ut Suarez de fide disp. 12. sec. 2. n. 5. dicat, hoc non posse absque errore in fide negari. Loquor autem in conclusione de

actu fidei; nam de habitu aliunde certum est, cum in hac providentia esse necessarium necessitate medi, adeoque, ut sine eo nemo salvetur; nemo enim salvatur sine gratia, cui semper habitus Theologici, & morales infusi, sunt conjuncti. Probatur autem conclusio 1. ex multis Scripturæ textibus, quos vide apud eundem Eximium cit. mod. section. n. 6. maximè vero ex illo ad Hebr. 11. v. 6. Sine fide autem impossibile est placere DEO. Tridentinum etiam sess. 6. c. 7. ait de fide: *Sine qua nulli unquam contigit justificatio.* & c. 8. ait: *Fides est humana & salutis initium, fundamentum, & radix omnis justificationis, sine qua impossibile est placere DEO.* Idem fusè afferunt SS. Patres, Augustinus, Leo, Fulgentius, aliisque apud Suarez loc. mod. cit.

Dico 2. Non sufficit fides tantum naturalis, aut latè dicta. Prob. Est damnata propositio 23. ab Innocentio XI. *Fides latè dicta, ex testimonio creaturarum, simili ve motivo, ad justificationem sufficit:* ergo requiritur fides strictè dicta, seu quæ revolvitur in testimonium DEI, & non in testimonium creaturarum, vel simile motivum inferius. Ulterius S. Paulus, postquam ad Hebreos, 10. v. 38. dixit: *Justus autem meus ex fide vivit:* ut explicet, de quali fide loquatur, statim subiungit c. 11. v. 1. *Est autem fides sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium:* adeoque loquitur de fide supernaturali, & strictè dicta, quæ scilicet est fundamentum spei supernaturalis; hujus enim fundamentum est fides praefixa revelationi, seu testimonio DEI, nobis aeterna bona, & seipsum possidendum promittens: & fides, quæ tendit in ea, quæ nondum apparent: de qua etiam fide paulò post addit Apostolus, sine ea impossibile esse placere DEO.

Sed & Tridentinum sess. 6. can. 3. de justificatione, sic definit: *Si quis dixerit, sine præveniente spiritu Sancti inspiratione, atque ejus adjutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut penitire posse, sicut oportet, ut ei justificationis gratia conferatur, anathema sit:* ergo loquitur de fide supernaturali. Dum autem idem Concilium ead. sess. 6. agens de modo præparacionis ad justificationem, ait, quod eatenus homines ad eam disponantur, quatenus sunt credentes, vera esse, quæ divinitus revelata, & promissa sunt, planè indicat fidem, quæ requiritur, non esse qualemcumque latè dictam, sed nixam revelatione Divina.

596. Dico 3. Actus fidei ita necessarius est adultis, ut per se debeat elici re ipsa, nec sufficiat elicitus in voto. ita cum communissima Suarez cit. disp. 12. de fide sec. 2. n. 12. Dixi per se; nam, si per accidens fieret, ut infans baptizatus abstraheretur inter barbaros, inter quos nihil de religione audiret, & aliquo exiguo tempore vivens post rationis usum, nihil contra legem naturalem graviter peccaret, atque sic moreretur, videntur Suarez, ibidem n. 16. Lugo, & Maurus, censere, talem non ut adul-

tum;